

20 éve írtuk

ZENEKAR 2005/1

Vágódeszka a (rádió)zenekarok?

A konjunktúra várta magára. A dolgok mai állása szerint nem is keveset, legalábbis mifelénk. A megszorítások mindennaposak, örülhetnek, akik a beigért támogatásokat az előző évihez képest azonos nominális szinten megkapják, márpedig a kevés fókára sok eszkimó jut. Talán ez az oka annak, hogy furcsa, negatív hangok erősödtek fel a magyar zenei/zenekari életben. Végleg szertefoszlni látszik az az idilli kép, amely a magyar zenekari kultúrát egységes egészként, az egyetemes és magyar zenei örökség egyik jelentős alkotóelemeként, Erkel, Liszt, Dohnányi, Bartók és Kodály kultúrateremtő nyomdokain kialakuló világra szóló, mindenáron megőrzendő eredményként értékeli. A szomorú azonban, hogy ezek a hangok nem külföldi riválisainktól, hanem belföldi rivalizálóinktól erednek. ...

...Mondjuk ki nyíltan, ma szakmai berkekben – köszönhetően a belső ellenségeink bomlasztó hatású retorikájának, – több halálra ítélt zenekarról beszélnek. A jóslatok nem válogatóságok: harangoznak már vidéki zenekarok felett is, amelyeket legszívesebben sorstársra nyelne le egészben az adott régió vezető szerepéért folyó harca során, de megkondítják már a harangokat egyes budapesti zenekarok felett is, amelyek fenntartói csődökzelei, avagy privatizáció előtti helyzetben vannak. Sajnos a magyar zenekar-finanszírozási rendszer hiányosságai alkalmat adnak a rémhírkeltésre. És a rémhír az álhírral együtt olyan, mint az influenzavírus: mindig a gyengélkedőt támadja meg először, korra nemre és érdemre való tekintet nélkül. (P. P.)

O tempora, o mores-milyen idők, milyen erkölcsök...

„O tempora, o mores-milyen idők, milyen erkölcsök”, sóhajtott 2000 éve Cicero, aki nem ismerhette azt az angol közmondást, mely szerint mindig a pénzről van szó, abban a 10 esetben, amikor nem, kilencszer mégis csak, sőt tizedjére is mindig ez a helyzet. Ez jut mindig eszembe, amikor lázas tortaszeteletés közben (kétféle van, ugye, de nehezen választhatóak szét: az egyik a zenei életben való részvétel arányát, a másik pedig a pénzügyi többnyire költségvetési - források megközelítésének és bevételezésének sikerességét jelképezi) egy-egy zenekar képviselője együttesének érdemeit taglalja - ez csaknem teljesen helyénvaló, hiszen ki tudhatná jobban, mily fontos hordozója a nemzeti értékeknek egy szimfonikus zenekar, mint ő, saját maga, vagy, s ez már aggályosabb, amikor mások zenei teljesítményének lebecsülése útján próbálja megvalósítani valaki saját magát, sajnos, erre nézve is igen sok példát sorolhatnánk - nem teszem, hiszen ezekről éppen a „Zenekar” hasábjain épp elég szó esett. (H. A.)

Új igazgató a MÁV Szimfonikusok élén

A MÁV Szimfonikus Zenekar igazgatói posztjára tavaly ősszel írtak ki pályázatot, amelyre huszonheten jelentkez-

tek, s közülük a legjobbnak Lendvai György bizonyult, ő kapta az együttes tagjaitól a legtöbb voksot....

...„Nem kellene követni az európai trendet, s arra, hogy ilyen sok kiváló együttesünk van, inkább büszkének kellene lennünk. Egyáltalán nem biztos, hogy ha valamelyik társulat megszűnik, akkor a többinek jobb lesz, hogy akkor a tortából nagyobb szelet jut majd nekik. Persze szándék kérdése, hogy a zenekarokat - a törzsközönségükkel együtt - a döntéshozók olyan értéknek tekintik-e, amelyet meg kell tartani, amelyért érdemes áldozni... Ha nagyon alacsonyak a fizetések, rosszak a munkakörülmények, akkor vége a jó hangulatnak, ha pedig egy zenésznek gondja van, akkor az a játékan is hallatszik, s persze a közönség is észreveszi. Sajnos úgy érzem, nagyon közel vagyunk ahhoz, hogy ez a folyamat nálunk is elkezdődjön...” (R.Zs)

ZENEKAR 2005/2

Pénz, pénz és - ötlet

Beszélgetés Strém Kálmánnal, a Strém Koncert tulajdonosával az újkori közönségszervezés lehetőségeiről és a szakma felelősségéről.

...Ha nekem kellett volna döntenem egy-egy zenekar születésénél, hogy legyen vagy ne legyen, nem biztos, hogy új együttes színre lépését javasoltam volna, hanem talán azt, hogy erősítsük meg a régieket...” „...Abban a városban, ahol egy jó zenekar, egy jó menedzser működik, ahol meg tudják teremteni a megfelelő körülményeket, azonnal több lesz a közönség. Ahol ez nem sikerül, ott csökken vagy egyáltalán nincs közönség... Sajnálatos, hogy a napilapok bulvár irányú elmozdulásával ma már nem fontos az „ügyek” szolgálata, csak az, hogy minél több példányt lehessen eladni. Többnyire nincs helyük a komolyzenei koncertekről szóló kritikáknak, pedig gyakran történnek jelentős események a hangversenytermekben. Ez megtéveszti az olvasókat, hiszen fontos dolgokról nem kapnak információt. De ugyanez történik az elektronikus médiumokban is. Minden hírműsor mellett van sportrovat, ahol a kevésbé jelentős sporteseményekről is beszélnek, de sehol sincs kultúrrovat, ahol a nagyon fontos kulturális hírekről is szó esne. Így megtudhatjuk, hogy valakik elvesztettek egy meccset Mexikóban, de azt már nem, hogy ugyanott egy muzsikuszólalista nagyszerű játékaival megnyerte a közönséget. Tudósítanak arról, ha egy klubcsapat hozzánk érkezik, de szó sem esik arról, ha Magyarországra látogat Abbado, Boulez, Barenboim vagy Schiff András. Torz értékrend mentén tájékoztatják a közönséget, ami nagyon rossz hatású...” (T.A.)

10 éve írtuk

ZENEKAR 2015/1

„Ugyanolyan koncerteket adunk, mint a többiek”

Bár jól fogytak a bérleteik és a koncertjeiken is kiváló művészek lépnek pódiumra, nem könnyű a Duna Szim-

fonikus Zenekar helyzete. Az állami támogatás az alacsony fizetéseket sem fedezi, s minden épülettel kapcsolatos kiadásból az együttesnek is ki kellene venni a részét, miközben a fellépéseik számát már nem nagyon lehet növelni... *A zenekarnál a bérek most már tragikusan alacsonynak minősülnek, tekintve az elindult pedagógus életpálya-modellt..., szembeállítva a zenekarok közalkalmazotti bértáblához kötődő fizetéseivel, ami az elmúlt tizenöt évben nem igazán emelkedett. A Duna Szimfonikusoknál a felsőfokú végzettséggel rendelkező művészek bére lassan a minimálbérrel egyenlő, ami rengeteg gondot, feszültséget okoz. A rendkívül alacsony főállású fizetésekből nem lehet megélni, családot fenntartani, a zenekari tagok többsége mellékállásban tanítást vállal...* (R.Zs.)

A közbeszerzési eljárás fogságában

A közbeszerzési eljárások drágítják, lassítják a vásárlásokat, hiszen bizottságot hoznak létre, szabott díjazással, határidőkkel és egyáltalán nem biztos, hogy szakmai, valamint pénzügyi tekintetben a legjobb megoldást eredményezik...

Temérdek nehézséget jelent az együttesek életében, hogy a törvényi szabályozás szerint csak nyolcmillió forint alatt vásárolhatnak hangszert közbeszerzési eljárás nélkül. Sok muzsikos ugyanis ragaszkodik adott márkákhoz, mesterekhez, arról nem is beszélve, hogy a zenéléshez nem feltétlenül a legolcsóbb instrumentum a legjobb. Előfordul, hogy sürgősen szükség van a hangszerekre, ha azonban teljesen szabályosan hajtják végre az eljárást, előfordulhat, hogy több évet is kell egy-egy kiválasztott darabra várniuk.

Szilárd Csaba úgy vélekedik: *„egy igazi művész a hangszerével vérrokonságban van, tehát nemcsak a márkához, hanem a kereskedőhöz is ragaszkodik. Alkalmadtán nem érdekli, hogy melyik drágább vagy olcsóbb. Egyetlen elv vezérli, hogy olyan hangszere legyen, amelyen a lehető legjobban tud játszani, s amellyel teljesen meg van elégedve.”* (R.Zs.)

ZENEKAR 2015/3

„Pénzért művészet, avagy pénz művészetért”

A Zeneművészeti Bizottság (ZeBi) áprilisban a pályázati kategóriába tartozó együttesek támogatásáról tárgyalt, s ezt követően majd a kiemelt és nemzeti kategóriába besorolt együttesek következnek. A Bizottság elnöke, Devich János tájékoztatása szerint körülbelül ugyanakkora összegekkel számolhatnak a zenekarok, énekarok, mint az elmúlt esztendőben. Ami azonban az együttesek költségvetése szempontjából létkérdés jövőre, az a TAO további sorsa. Elképzelhető ugyanis, hogy januártól ezekre az összegekre nem számíthatnak az előadó-művészeti szervezetek... A Zeneművészeti-, valamint a Színházmű-

vészeti és a Táncművészeti Bizottság ezért levelet írt ez ügyben a miniszternek, bízva abban, hogy szigorításokkal ugyan, de maga a rendszer megmarad. Hiszen akad elég gond emellett, amellyel a művészeti területnek meg kell küzdenie. *„A zenekaroknak problémát jelent az egyébként jól működő pedagógus-életpálya elszívó hatása, valamint az önkormányzati támogatások csökkenése... Sok muzsikos inkább a jól kidolgozott pedagógus-életpályát választja, mert jóval kedvezőbbek a fizetések. Régen ez éppen fordítva volt, inkább Mozartot játszott valaki, minthogy a vonókezelést tanítaná...”* (R.Zs.)

Normann Lebrecht a Zeneakadémián

Mindössze jó félház volt kíváncsi Norman Lebrecht brit zenekritikus *„Az összeomlás után: hogyan lesz több zene kevesebb pénzből?”* címmel tartott előadására a Zeneakadémia szépen felújított Solti termében (idősebbeknek: Kisterem) egy barátságtalanul hideg és szürke március eleji szerda délutánon. Hogy az érdeklődés viszonylagos hiánya a hétköznapi délutáni időpontnak, az 1000 forintos belépőnek az előadó személye iránti közönynek vagy a bármifajta magyar nyelvű tolmácsolás hiányának, illetve ezek együttesének volt-e következménye, arra nem derült fény, mindenesetre a hallgatóság soraiban szép számmal voltak külföldi, vagy huzamosabban külföldön élő magyar pályatársak is. Pedig az előadó híre bizonyára nagyobb közönséget is vonzhatott volna. Végül is, csak éppen a címben feltett kérdésre nem kaptunk választ, és arra, hogy azok, akik e „csatornát” több évtizedes tanulás és gyakorlás árán professzionálisan működtetik, hogyan és miből fognak megélni a jövőben. Vagyis, hogy hogyan lesz több pénz, kevesebb zenéből? (K.R.)

Mitől lehetnek sikeresek a közönségnevelő sorozatok?

A kulcs: minőség, jó moderátor, interakció, motiváció, különleges helyszín

Több ezer fős, lelkes zuglói publikum, Bachot éjjel hallgató fiatalok, árnyékszínházas gyerekelőadások, hangszert próbálgató kicsik – a résztvevők előadásaiból biztató kép bontakozott ki a hazai közönségnevelésről. A Magyar Zenei Tanács erről a témáról rendezte kilencedik teadélutánját a Rózsavölgyi Szalonban. A tanácskozáson olyan témák kerültek szóba, mint a kreatív tanulás, a kommunikáció és digitális stratégia, vagy a közönségfejlesztés és célzott akciók. *Pálfi Gábor*, a Művészetek Palotájának külkapcsolati vezetője beszámolt annak az uniós felmérésnek is a szomorú eredményéről, mely szerint 2007-hez képest 2013-ra csökkent a kulturális részvétel. Az egyes műfajokra is lebontva mindez azt mutatja, az operalátogatók vannak legkevesebben. Minden más téren - a könyv olvasást vagy múzeumlátogatást tekintve is 2-3%-os csökkenés figyelhető meg. Még a tv kulturális közvetítéseire fordított figyelem is kisebb lett, 78%-ról 72%-ra csökkent. (R.Zs.) ■